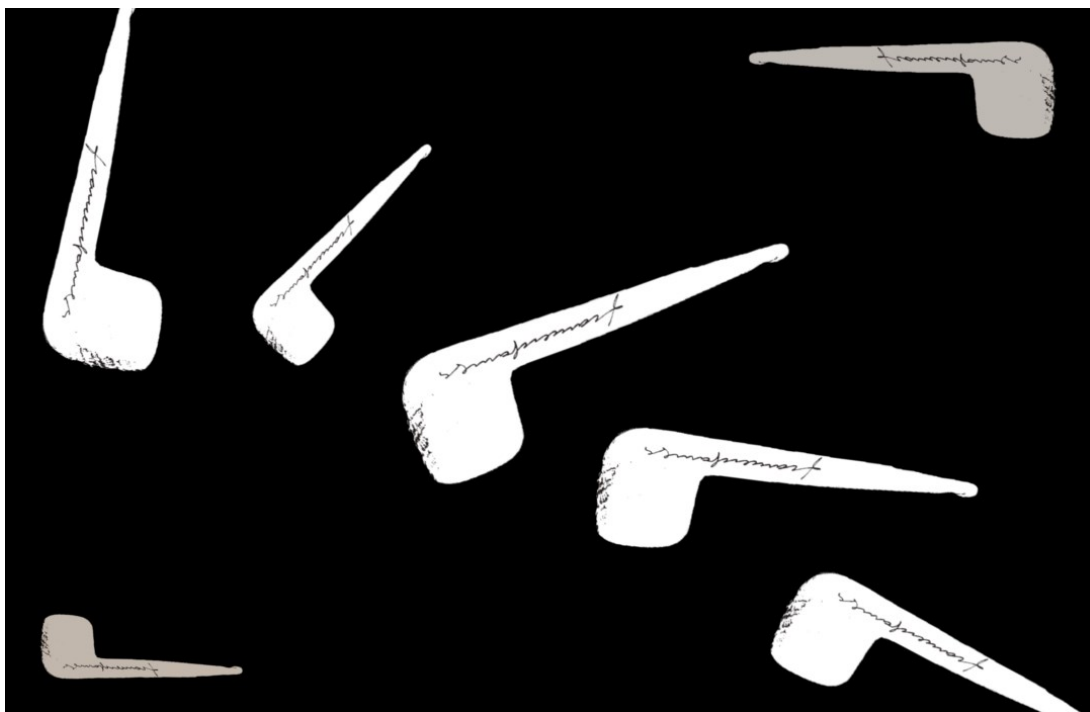

Joaquim Cano, una nova i potent veu poètica del Migjorn

LLIBRES / POESIA / 9 MARÇ, 2021

Joaquim Cano (La Nucia, 1995) trau el seu primer poemari gràcies al jurat del premi Francesc Garriga. Abans havia publicat a les revistes universitàries *Gargots* de la Universitat de València i a la seua cosina *Capicua* de la Universitat d'Alacant.

El llibre que hui ens ocupa, *Tota flor sense cossiòl*, té quatre parts: «Llavors» —amb 10 tankes amb nombres llatins per títol—, «Flors» i «Cossiòl» —amb, respectivament, 13 i 10 poemes en general llargs—, i, per últim, la secció homònima del llibre, «Tota flor sense cossiòl» —amb només 3 poemes de títol filològic («Significant», «Significat» i «Referent»). Cano domina tant les composicions breus com les llargues. De fet, hi ha una gran varietat formal, potser per ser un primer llibre editat o potser perquè és el seu estil. *Tota flor sense cossiòl* inclou tankes, tres poemes en prosa i sobretot molts poemes amb estrofes aprimant-se mentre avança el text, fins i tot amb versos solts finals (alguns amb caràcter lapidari). En general podem dir que Cano tendix al vers llarg i a una harmonia estròfica (de vegades isoversal) fins i tot quan escalona versos i estrofes; aquest equilibri es manté en els poemes en prosa.

Malgrat el títol, la rima no és dominant al llibre. Només dues tankes tenen rima (el II i el X); també hi ha uns pocs poemes amb estrofes rimades cap a l'inici («Calius de la llana») i cap a la fi («Tot era complet» i «Germinar»). Cal destacar l'estrofa següent d'«Exorcisme», amb rima creuada:

Com més s'enyora, més s'escriu.
Com més s'escriu, res no es gronxa.

Al nostre parer, aquest «Exorcisme» és el text més representatiu del llibre perquè condensa el millor de Cano: una potent força imatgística i una reïxida simbiosi entre l'abstracte (sobretot metaliterari) i el concret (sobretot corporal), entre una temàtica desoladora i una forma constreta.

Cano comparteix amb els altres tres premis anteriors del Francesc Garriga la violència i el pes de la corporeïtat (ací amb tecnicismes genètics). Com el propi Cano afirma, el poema «És posar la gola contra el full» perquè ontològicament i aforística «El fet d'existir demana guerra». Ara bé, com passava amb Gavaldà, Isern i Guasch, tampoc Cano no deixa «Morir la metàfora en favor de salvatgia». De fet, la poesia de Cano destaca per la «necessitat impura de les imatges». Aquestes poden nàixer de l'observació més quotidiana i empírica: «com la roba estesa, conquerida pel sol» o «M'he de destruir per escalfar-me | amb la temperatura inercial dels budells». La imatge adquireix un brillant to màgic i sinistre, per exemple, amb els nervis que combustionen o el «filament monstrosos» del cementeri. La paradoxa també hi és servida, no debades la seua poesia reflexiona sobre les «idees», però, és clar, no es construeix amb elles: hi ha un «assassinat candorós» i una «còlera benèvola» i cal «alçar monuments d'aigua». Apareixen en els poemes de Cano sovint imatges il·lògiques com la següent: «Perquè tot no li fes un gust agre, | li van regalar un pedrenyal». Destaquem aquest passatge:

La cambra fòssil, que no hem après res.
La neu en canvi, ja no és neu sobre nosaltres.

Fins i tot podem parlar obertament d'onirisme (no gosem qualificar-lo de surrealista) a la fi del poema «Tot era complet» i en tot el text «La incertesa no obre el pany»; per exemple, en aquest darrer text associa místicament la «pregària» a «deixar anar el sol de les palmes». En resum, creiem que el treball imatgístic és el punt fort de *Tota flor sense cossiols*.

Cano destaca també pel gust per l'aforisme i la frase lapidària. En copiem dues: «Les paraules no són la forma de ser, | ans d'ocultar-se» i «Les idees viuen de la ploma que les mata». Potser hi ha un clic d'ull al Joan Fuster poeta i assagista en aquests versos: «una altra sentència, que m'omple de boca la terra. | *Deixeu-me morir una última vegada*». No sabem a qui pertany aquesta cursiva, que, com les altres del llibre, podrien ser citacions o una segona veu. De vegades i també com el mestre de Sueca, Cano matisa l'acabat d'afirmar, com en els següents finals de poema: «Ara l'inabastable, l'engruna pròpia de l'inabastable»; i també a: «La nit només posa les cames, una observació delitosa, | sobre un febrer d'ametlles»; fixeu-vos en la intromissió anticatàrtica del penúltim vers; tot seguit continua la imatge, una de les poques eròtiques del llibre. I és que, si bé a *Tota flor sense cossiols* hi ha passatges assagístics —sobretot en els poemes en prosa i en la secció «Cossiols»— a la fi acaba imposant-se la poesia.

Temàticament, el llibre és pregonament nihilista. A continuació parafrasejarem diversos passatges del llibre de Cano per intentar muntar una possible lectura temàtica. En la seua poètica hi ha una malfiança envers el coneixement com a mitjà vital però també envers el dubte com a mètode epistemològic. És el no-nom, l'antiantropomorfisme qui sobreviu. Domina la destrucció fins i tot del no-conegut, domina el tall de l'aresta i el suïcidi, i tal vegada per això abunda tipogràficament el claudàton. Hi ha en *Tota flor sense cossiols* una sòlida reflexió metapoètica sobre la gènesi de la creació, potser fruit de ser una opera prima. En una brillant síntesi el poeta de La Nucia associa crear a «nàixer fora». El llenguatge-caníbal, rendit per la sang, assassina no sols el record-vivència, sino també el seu efecte. No sols hi ha la certesa que el temps i les paraules moriran amb el jo líric, també el seu eco; no només el text poètic no servix com a teràpia paliativa sinó que, a més, «no hi ha text» possible. I tanmateix, el jo líric, com Sísif, recau en viure/crear i a la fi dels dos darrers poemes del llibre, *in extremis*, un feble lligam unix especularment el jo líric i el poc sovintejat tu (tal vegada el/la lector/a); suïcidents a l'inici del llibre, el jo i el tu coincidixen novalianament en la seua essència nocturna; un cop esdevinguts dues òrbites-llavors, per fi pot brotar, just quan el llibre mor, «un mateix recital per als dos».

Tota flor sense cossiols és molt ben travat pel que fa a l'estructura. De vegades ens sembla una mena de comentari extens de la brillant i imatgística primera secció, potser perquè, com llegim a la fi del poema «Sísif», «Les últimes pàgines d'un llibre ja són a les primeres». Aquesta circularitat unix com l'ourobouros la llet/ania i el bressol, la vida i la mort. Així, «Perpetrar-me encara», el primer vers del llibre, torna a la fi del primer poema de la secció segona: «Jo, que m'apunyale, soc el meu crim». També hi torna més avall la concepció del llenguatge com a bosc —potser via Baudelaire— i hi reapareix la molsa, associada en Cano a la culpa i al judici.

Hi ha un canvi a les dues seccions darreres del llibre: el jo líric esdevé omnipresent, augmenten els símils i temàticament s'expliciten la «lingüística» (com els tres títols finals esmentats més amunt) i la necessitat de la ficció per sobreviure. Així i tot només trobem un poema narratiu al llibre, el misteriós «S'humitejaven (fil gros)»; aquest té forma de prosa i un aire equilibrista a la Nietzsche. Hi ha dos poemes de la secció tercera amb títol millorable: «Desitge els mots perquè em rescaten del silenci» i «Meiosi: la batalla per la vida» (el contingut d'aquest text no ens fa el pes, per massa explícit). En canvi, destacaríem el següent títol: «El món, de mentre, esdevenia»; la mateixa oració conclou, molt ben aïllada i destacada, aquest poema.

Per acabar, només afegir que caldrà estar atents a l'evolució de Joaquim Cano després d'aquesta interessantíssima, bella i rotunda *Tota flor sense cossiòl*. I als propers premis Francesc Garriga, que mai no deceben.

ETIQUETES: [ADIA](#) [CAFÈ CENTRAL](#) [EDICIONS DEL BUC](#) [FRANCESC GARRIGA](#) [JOAQUIM CANO](#) [LABREU EDICIONS](#)

[PREMI FRANCESC GARRIGA](#)

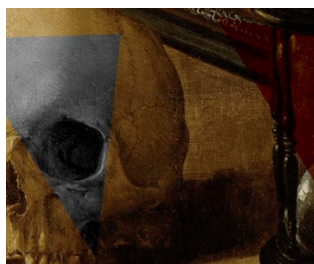
PERE CÍSCAR | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Bellreguard, 1975) Professor de valencià a secundària. Doctor en Filologia Catalana per la Universitat de València. Escriu a *Caràcters* i al *Núvol*. Ha publicat els següents poemaris: *Ara és de(mà)* (2000), *A plec dispers* (Edicions 96, 2008) i *Anit sempre* (Edicions del Buc, 2017).

Articles relacionats

«I què | la cerimònia»

El temps és el mal pas

Algunes notes sobre mística i poesia després de llegir *Llibre de revelacions* de Laia Llobera

Llibres
Cultura
Nosaltres
Contacte

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

Amb el suport de l'Ajuntament de
Barcelona (ICUB, 2019)

Política de privacitat
Copyleft

© LA LECTORA 2018